

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ АФАСЦИЛ ПРОТИ ЗМІШАНИХ ГЕЛЬМІНТОЗІВ

О.І. Коваленко, директор, к.вет.н, доцент, Сумський філіал ДНДІЛДВСЕ

Л.М. Коваленко, к.вет.н, доцент Сумський національний аграрний університет

Проведені дослідження підтверджують факт розповсюдженості збудників гельмінтозів серед жуйних тварин. Відмінності за рівнем зараженості великої рогатої худоби трематодами, нематодами визначаються природно-кліматичними і метеорологічними умовами. На зараженість домашніх жуйних тварин немалу роль, відіграють особливості господарської діяльності такі, як технологія утримання і годівлі тварин, системний випас на природних та культурних пасовищах. Фасціольоз досить поширене, частіше з хронічним перебігом трематодозне захворювання переважно жуйних тварин і людей, яке реєструється на всіх континентах земної кулі й завдає значних економічних збитків тваринницьким господарствам. Напружена епізоотична ситуація щодо фасціольозу великої рогатої худоби на території України має значну економічну й соціальну проблему. Незважаючи на багаточисельність наукових робіт за цим напрямком, необхідно подальше вивчення особливостей розповсюдження інвазії, визначення патогенного впливу гельмінтів на організм тварин, удосконалення захиттевої діагностики та розробка ефективних заходів боротьби з хворобою. Оптимальне регулювання епізоотичного процесу, парціальна девастація при гельмінтозах тварин, ґрунтується на планових профілактичних дегельмінтизаціях. Дана проблема залишається актуальною на сучасному етапі й має важливе народно-господарське значення. Актуальним для ветеринарної практики є вивчення ефективності антигельмінтиків за змішаного чи асоційованого перебігу фасціольозу з іншими гельмінтозами. Дослідження, проведені в цьому напрямі, дадуть можливість проводити науково-обґрунтовані й економічно ефективні заходи боротьби з фасціольозом та іншими гельмінтозами в господарствах Лісостепової та Степової зон України.

В останні 15 років на вітчизняному ринку з'явився ряд ветеринарних препаратів, які мають широкий спектр дії на трематоди. В даний час синтезований новий антигельмінтний лікарський препарат у формі розчину для ін'єкцій, призначеного для лікування і профілактики гострого і хронічного фасціольозу у великої та дрібної рогатої худоби. Афасцил як діючу речовину містить 10% рафоксанида (3,5 діод-3 'хлор-4 {п-хлорфеноксі} саліциланлід) і допоміжні компоненти (триетаноламін, диметилацетамід, триетиленгліколь і спирт бензиловий). Препарат являє собою прозорий маслянистий розчин від світло-коричневого до темно-коричневого кольору. Терапевтичну ефективність афасцила і широту спектра його дії вивчали у виробничих умовах на великій рогатій худобі, спонтанно інвазованих як фасціолами, так і іншими видами паразитів. У господарствах в різні сезони року проводили відбір проб фекалій від тварин та досліджували методом послідовних змивів. Методику досліджень по можливості стандартизували. Препарат вводили всім видам жуйних тварин одноразово підшкірно в передлопаткову область в різних дозах. Екстенсефективність враховували через 10-60 днів після ін'єкції в залежності від інвазії за результатами копроскопічних досліджень і гельмінтологічного розтину тварин. Зараженість тварин статевозрілими фасціолами до і після лікування афасцилом визначали в листопаді-січні за даними копроскопії, методом послідовного промивання проб фекалій. Оцінку терапевтичної ефективності афасцила проводили на великій

рогатій худобі. У першому досліді в грудні використали 60 голів молодняка, зараженого на 100% фасціолами і на 70% стронгілятами шлунково-кишкового тракту. З тварин сформували 3 групи з таким розрахунком, щоб у кожній групі було по 14 голів, заражених тварин асоційованими формами паразитів. Тваринам першої групи вводили препарат в дозі 1 мл / 40 кг (2,5 мг / кг за ДР), другій - 1 мл / 20 кг (5 мг / кг за ДР), тварини третьої групи препарат не отримували і слугували контролем. При обліку результатів через 45 днів отримали 100 відсотковий ефект при фасціольозі та змішаних стронгілятозах в обох групах. У двох тварин першої групи виявили яйця нематодірусів. У другому досліді випробували ефективність афасцила проти молодих форм фасціол. Використали 30 голів молодняка, що випасалися влітку 2015 року на неблагополучному по фасціольозу пасовищі. Було сформовано три дослідних групи по 10 голів у кожній. В кінці серпня інвазованим тваринам однієї групи ввели афасцил в дозі 1 мл на 40 кг живої маси, другої по 1 мл / 20 кг, тварини третьої групи слугували контролем. До лікування тварини на 100% були інвазовані фасціолами, стронгілятами шлунково-кишкового тракту та на 50% діктіокаулами і тріхоцефалами. Результати враховували через кожних 45 днів. Наприкінці листопада лабораторними дослідженнями було встановлено, що тварини контрольної групи продовжували виділяти яйця гельмінтів навіть в більшій кількості, ніж раніше: яйця фасціол в 1 г фекалій в середньому склали $43,3 \pm 4,7$; яйця нематодірусів - $29,8 \pm 3,3$; яйця стронгілят інших видів шлунково-кишкового тракту - $876,6 \pm 90,5$; яйця тріхоцефал - $24,4 \pm 2,7$; личинки діктіокаулюсів - $76,8 \pm 8,3$. Молодняк першої групи був вільним від яєць гельмінтів усіх видів. Нетелі другої групи виділяли яйця гельмінтів: із них 2 голови мали інвазованість на фасціольоз. У пробах фекальних мас 2-х голів були виявлені яйця нематодірусів і стронгілят шлунково-кишкового тракту а 3-х голів - яйця тріхоцефалюсів.

Висновок. Таким чином, проведені експериментальні дослідження на великій рогатій худобі підтвердили дози афасцила. Препарат забезпечував високу лікувальну ефективність за змішаної інвазії позитивно впливаючи на біохімічні процеси в організмі тварин. Афасцил в дозі 1 мл / 40 кг або 5 мг / кг за ДР рафоксаніду проявляє 100 відсотковий ефект проти молодих форм фасціол і нематод змішаних видів, доза 1 мл / 20 кг що відповідає 2,5 мг / кг за ДР проявляє 100 відсотковий ефект проти статевозрілих фасціол і на 80-90% діє на нематод різних видів, що перевищує терапевтичну дозу рафоксаніду в 3 рази і узгоджується з дозою препарату дісалар.

Список використаної літератури:

1. Архипов И. А. Эффективность противопаразитарных мероприятий / Архипов И. А. // Ветеринария . — 2002. — № 3 . — С. 26-27.
2. Дахно І.С. Атлас гельмінтів тварин / Дахно І.С., Березовський А.В., Галат В.Ф. — К.: Ветінформ , 2001 — 120, [41-44] с.
3. Новак М.Д. Комплексная терапия смешанных инвазий свиней / М.Д. Новак, М.А. Анисимова // Труды Кубанского ГАУ. – Краснодар, 2013. – Вып. 4 (43). – С. 234-236.
4. Hall M.C. "Some Laboratory Methods for Parasitological / Hall M.C, Cram E.B. // Investigations Araer.J. of Hyg. – Vol.8, 2001. — pp. 69-87.